
CYFARFOD ARBENNIG O'R PWYLLGOR SAFONAU, 14.07.14

Yn bresennol:-

Aelodau Annibynnol:- Mr Gwilym Ellis Evans (Cadeirydd), Ms Linda Byrne, Miss Margaret Jones, Mr Sam Soysa a'r Dr Einir Young.

Aelod Pwyllgor Cymunedol:- Y Cynghorydd David Clay.

Hefyd yn bresennol:

Ar ran Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru - Mrs Katrin Shaw (Rheolwr) a Ms Annie Ginwalla (Swyddog Ymchwilio).

Swyddogion Cyngor Gwynedd – Siôn Huws (Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau:- Y Cynghorwyr Michael Sol Owen ac Eryl Jones-Williams (aelodau etholedig).

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. CWYNION YN ERBYN Y CYNGHORYDD CHRISTOPHER O'NEAL, CYNGOR GWYNEDD

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r gwrandawriad a gofynnodd i bawb oedd yn bresennol gyflwyno'u hunain.

Yna, esboniodd y Cadeirydd natur / fformat y gwrandawriad.

(A) Ystyriodd y Pwyllgor adroddiad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ynglŷn â thoriad honedig o God Ymddygiad Aelodau Cyngor Gwynedd gan y Cynghorydd Christopher O'Neal, a gyfeiriwyd i'r Pwyllgor Safonau gan yr Ombwdsmon am benderfyniad.

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn, ar 16 Ebrill 2013, fod y Cynghorydd Christopher O'Neal wedi methu cadw at God Ymddygiad Aelodau Cyngor Gwynedd. Honnwyd bod y Cynghorydd O'Neal wedi ffilmio a recordio sgwrs gyda'r achwynydd, a hynny'n gudd, wrth iddi ymgymryd â'i dyletswydd fel swyddog gorfodaeth parcio sifil, yn gyflogedig gan Gyngor Gwynedd, ar 8 Chwefror, a'i fod wedi postio fideo o'r sgwrs hon ar ei dudalen Facebook yn ddiweddarach.

Penderfynodd yr Ombwdsmon ymchwilio p'un a oedd y Cynghorydd O'Neal wedi methu cydymffurfio ag unrhyw rai o'r darpariaethau isod o'r Cod Ymddygiad.

"4. Rhaid i [aelod] –

(b) ddangos parch at eraill ac ystyriaeth ohonynt

6. *Rhaid i [aelod] –*

(a) beidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellir yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar [ei] swydd."

Ystyriodd y Pwyllgor Safonau adroddiad y Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith, adroddiad ysgrifenedig ymchwiliad yr Ombwdsmon (yn cynnwys clip fideo dan ystyriaeth) a chyflwyniadau llafar gan Ms Annie Ginwalla (Swyddog Ymchwil) a'r Cyngorydd O'Neal.

Yna, ymneilltuodd y Pwyllgor i ystyried ei benderfyniad.

Ar ôl dod i benderfyniad, fe wnaeth y Pwyllgor ailymgynnull a chyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi penderfynu bod y Cyngorydd Christopher O'Neal wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymarfer fel a ganlyn:-

Canfu'r Pwyllgor bod ymddygiad y Cyngorydd O'Neal gyfystyr â thorri paragraff 4(b) y Cod Ymddygiad.

'Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

Credai'r Pwyllgor fod cymhelliad y Cyngorydd yn glodwiw a dymunai nodi nad yw ei benderfyniad yn feirniadaeth o gwbl o'i amcan i amlygu'r problemau a wynebai pobl anabl. Derbynnir hefyd fod ganddo hawl fel cyngorydd i fynegi ei farn wleidyddol ac y diogelir yr hawl hwnnw. Fodd bynnag, yn yr achos hwn, 'roedd gan y Cyngorydd bryderon ynghylch sut 'roedd gweithwyr unigol y Cyngor yn gweithredu polisiau'r Cyngor. Dylai'r berthynas rhwng cyngorwyr a gweithwyr y Cyngor fod yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch o'r ddwy ochr, a rhoddwyd gweithdrefnau penodol yn eu lle i ganiatáu i gyngorwyr godi pryderon yn uniongyrchol gydag uwch swyddogion ac aelodau (h.y. Penaethiaid Adran ac Aelodau Cabinet). Ni wnaeth y Cyngorydd O'Neal ddilyn y gweithdrefnau hyn; yn hytrach fe gododd ei bryderon yn gyhoeddus ar unwaith. Perodd hyn ofid i'r swyddog gorfodaeth.

Yna, ymneilltuodd y Pwyllgor i ystyried pa gamau i'w cymryd.

Ar ôl dod i benderfyniad, fe wnaeth y Pwyllgor ailymgynnull a chyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi penderfynu y dylai'r Cyngorydd Christopher O'Neal gael ei geryddu.

'Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

'Roedd y Cyngorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad a chredai'r Pwyllgor y dylid cymryd rhyw gamau gan ei fod wedi effeithio ar y swyddogion dan sylw ac wedi'u tanseilio yn eu gwaith. Fodd bynnag, ni themlai fod y tor amod yn arbennig o ddifrifol ac ystyriai hefyd gymhelliad y cyngorydd a hefyd ei fod yn gyngorydd cymharol newydd ar y pryd, ac o bosib', ddim yn gyfarwydd â holl weithdrefnau'r Cyngor.

Yn ogystal, penderfynodd y Pwyllgor:

- (1) Y dylai'r Cyngorydd O'Neal ddileu'r clip fideo a'r postiad o'i dudalen Facebook ar unwaith;
- (2) Y dylai'r Cyngorydd O'Neal dderbyn hyfforddiant gan Swyddog Monitro'r Cyngor ar y Cod Ymddygiad a holl Brotocolau'r Cyngor sy'n berthnasol i ymddygiad cyngorwyr.

Cyhoeddodd y Cadeirydd:-

- (1) Y gall y Cynghorydd Christopher O'Neal apelio yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau i driwlynys apeliadau a dynnir o Banel Dyfarnu Cymru. Bydd rhaid cyflwyno apêl drwy anfon rhybudd ysgrifenedig at Lywydd y Panel Dyfarnu o fewn 21 diwrnod o dderbyn y rhybudd o benderfyniad. Bydd rhaid i'r rhybudd apêl nodi'r rhesymau dros apelio a hefyd p'un a yw'r aelod yn cydsynio i'r apêl gael ei gynnal drwy sylwadau ysgrifenedig.
  - (2) Y cyhoeddir adroddiad ar ddeiliant yr ymchwiliad yn unol â Rheoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau) (Cymru) 2001.
  - (3) Yr hysbysir y Cynghorydd Christopher O'Neal, yr achwynydd ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn briodol.
- (B) Ystyriodd y Pwyllgor adroddiad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ynglŷn â thoriad honedig o God Ymddygiad Aelodau Cyngor Gwynedd gan y Cynghorydd Christopher O'Neal, a gyfeiriwyd i'r Pwyllgor Safonau gan yr Ombwdsmon am benderfyniad.

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn, ar 31 Mai 2013, fod y Cynghorydd Christopher O'Neal wedi methu cadw at God Ymddygiad Aelodau Cyngor Gwynedd. Honnwyd bod y Cynghorydd O'Neal wedi ymddwyn mewn modd bygythiol tuag at yr achwynydd ar 17 Mai 2013 wrth iddo ymgymryd â'i ddyletswyddau fel Swyddog Gorfodaeth Sifil. Honnai'r achwynydd fod y Cynghorydd O'Neal wedi bygwth "rhoi rhaff o amgylch [ei] wddf".

Penderfynodd yr Ombwdsmon ymchwilio p'un a oedd y Cynghorydd O'Neal wedi methu cydymffurfio ag unrhyw rai o'r darpariaethau isod o'r Cod Ymddygiad.

6. Rhaid i [aelod] –

(a) beidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellir yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n ddwyn anfri ar [ei] swydd."

Ystyriodd y Pwyllgor Safonau adroddiad y Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith, adroddiad ysgrifenedig ymchwiliad yr Ombwdsmon (yn cynnwys gwylio rhan o glip CCTV ble dywedwyd y geiriau honedig, a gyflwynwyd fel tystiolaeth fel rhan o adroddiad yr Ombwdsmon) a chyflwyniadau llafar gan Ms Annie Ginwalla (Swyddog Ymchwil), y Cynghorydd O'Neal a Paul Jones (tyst ar ran y Cynghorydd O'Neal).

Fel mater cychwynnol, ystyriodd y Pwyllgor gyflwyniad gan y Cynghorydd O'Neal y dylid gwrandao ar y gŵyn hon yn breifat gan fod y digwyddiad wedi digwydd yn ei fan gwaith ac y byddai'n cael effaith ar y cwmni yn y dyfodol. Ystyriodd y Pwyllgor p'un a ddylid cau'r wasg a'r cyhoedd allan o'r trafodion gan y byddai'r wybodaeth yn disgyn o fewn un o'r categorïau a nodir yn Atodlen 12A Deddf Llywodraeth Leol 1972, yn benodol. Yn seiliedig ar gais y Cynghorydd O'Neal, penderfynodd y Pwyllgor y gallai'r wybodaeth y cyfeirir ati ddod dan baragraff 14 ("Gwybodaeth yn ymwneud â materion ariannol neu fusnes unrhyw berson penodol"). Fodd bynnag, ni chredai'r Pwyllgor y byddai unrhyw wybodaeth sensitif neu wybodaeth a allai effeithio'n andwyol ar y busnes yn cael ei datgelu. Wrth ddefnyddio'r prawf budd cyhoeddus, fel sy'n ofynnol dan y Ddeddf, ni chredai'r Pwyllgor bod y budd cyhoeddus o gadw'r wybodaeth yn eithriedig yn gorbwyso'r budd cyhoeddus o'i datgelu.

Yna, ymneilltuodd y Pwyllgor i ystyried ei benderfyniad.

Ar ôl dod i benderfyniad, fe wnaeth y Pwyllgor ailymgynnull a chyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi penderfynu bod y Cynghorydd Christopher O'Neal wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymarfer fel a ganlyn:-

Canfu'r Pwyllgor bod ymddygiad y Cynghorydd O'Neal gyfystyr â thorri paragraff 6(1)(a) y Cod Ymddygiad.

'Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

Credai'r Pwyllgor fod cynghorydd, wrth ei roi ei hun ymlaen i swydd gyhoeddus, hefyd yn ei roi ei hun mewn sefyllfa ble gall y cyhoedd ddisgwyl safonau uchel o ymddygiad ac ymddygiad a fyddai hefyd yn gosod esiamp i eraill. Mae'r safon hwn yn berthnasol i gynghorydd p'un a yw'n gweithredu yn ei rôl fel cynghorydd ai peidio, fel y tystiolaethir gan y ffaith bod paragraff 6(1)(a) y Cod yn berthnasol bob amser ac mewn unrhyw gyd-destun. Felly, er bod y Cynghorydd O'Neal yn gweithredu yn yr enghraifft hon fel unigolyn preifat, 'roedd posib' i'w ymddygiad dorri'r cod.

Cydnabu'r Pwyllgor fod gan y cynghorydd, fel unigolyn, yr hawl gyfreithiol i amddiffyn ei eiddo. Yn ogystal, cydnabu'r Pwyllgor efallai ei fod yn rhwystredig gyda'r sefyllfa a oedd wedi codi, ac yn bryderus y byddai ei eiddo'n cael ei ddifrodi. Fodd bynnag, nid rôl y Pwyllgor oedd penderfynu ar beth oedd ei hawliau cyfreithiol yn y sefyllfa hon, ond yn hytrach benderfynu p'un a oedd ei ymddygiad, dan yr amgylchiadau, yn torri'r Cod. 'Roedd y Pwyllgor wedi disgwyl i'r cynghorydd ymdrin â'r sefyllfa mewn modd a oedd yn gweddu i ffigwr cyhoeddus.

Gan ystyried holl amgylchiadau'r achos, canfu'r Pwyllgor nad oedd ymddygiad y Cynghorydd O'Neal, wrth fygwth trais corfforol, yn briodol nac yn gymesur yn yr amgylchiadau. Nid oedd yn fath o ymddygiad yr oedd y Pwyllgor yn ei ddisgwyl gan aelod etholedig ac o ganlyniad mae wedi dwyn anfri ar ei swydd a'r awdurdod ill dau.

Yna, ymneilltuodd y Pwyllgor i ystyried pa gamau i'w cymryd.

Ar ôl dod i benderfyniad, fe wnaeth y Pwyllgor ailymgynnull a chyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi penderfynu y dylid gwahardd y Cynghorydd Christopher O'Neal rhag bod yn aelod o Gyngor Gwynedd am gyfnod o ddau fis.

'Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

Ystyriwyd bod bygwth trais corfforol yn fater difrifol iawn. 'Roedd hefyd yn fygythiad wedi'i anelu at aelod o'r cyhoedd oedd yn ymgymryd â'i ddyletswydd fel swyddog y llys ar y pryd. Credai fod dwyn anfri ar ei swydd a'r awdurdod yn doriad a oedd yn gwarantu ystyried gwaharddiad. Ystyriai hefyd, fel ffactor sy'n gwaethygu'r sefyllfa, er nad yw'r Cynghorydd erioed wedi gwadu defnyddio'r geiriau honedig, nid yw ar unrhyw bryd wedi dangos unrhyw edifeirwch na chydabyddiaeth fod ei ymddygiad yn annerbyniol mewn unrhyw fodd.

Cyhoeddodd y Cadeirydd:-

- (1) Y gall y Cynghorydd Christopher O'Neal apelio yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau i dribiwnlys apeliadau a dynnir o Banel Dyfarnu Cymru. Bydd rhaid cyflwyno apêl drwy anfon rhybudd ysgrifenedig at Lywydd y Panel Dyfarnu o fewn 21 diwrnod o dderbyn y rhybudd o benderfyniad. Bydd rhaid i'r rhybudd apêl nodi'r rhesymau dros apelio a hefyd p'un a yw'r aelod yn cydsynio i'r apêl gael ei gynnal drwy sylwadau ysgrifenedig.

- (2) Y cyhoeddir adroddiad ar ddeilliant yr ymchwiliad yn unol â Rheoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau) (Cymru) 2001.
- (3) Yr hysbysir y Cyngorydd Christopher O'Neal, yr achwynydd ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn briodol.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.30am a daeth i ben am 5.10pm.